

important value priorities of modern national science and education. They give grounds for considering a child of preschool age as a unique holistic person who is able to make a conscious and responsible choice in a variety of life situations. The necessity of applying the humanistic approach to the organization of the educational process is due to the fact that the transition of the educator from the recipe to the conceptual method of training requires awareness of their main priorities in their activities.

In humane relations reflect the spiritual needs of man; the desire to see in another person a friend, brother; live for the sake of people; be happy with life.

The humanistic approach provided the direction of the pedagogical process to the interests and needs of pre-schoolers through the choice of means for achieving the tasks at vocal choral singing classes, as well as the education of the freedom of creative action of each child. Considering the humanistic approach in vocal and choral education in pre-school educational institutions, one can conclude that the main features of character are formed in preschool children: determination, autonomy, satisfaction, tolerance, activity, initiative.

Key words: humanistic approach, vocal and choral education, pre-school educational institutions.

УДК 378:37.011.3-051+81'233-053.4+004

Ірина МАРДАРОВА

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
м. Одеса, Україна
e-mail: irisska.ika17@gmail.com*

Вероніка БАРАНОВА

*кандидат педагогічних наук,
асистент кафедри теорії і методики дошкільної освіти Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
м. Одеса, Україна
email: nikavlbr@gmail.com*

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ІКТ

У статті визначені поняття «мовлення», «інформаційно-комунікаційні технології». Проаналізовано ряд умов використання інформаційно-комунікаційних технологій у роботі з дітьми в умовах закладу дошкільної освіти. Аргументовано, що важливою умовою, яка дозволяє прогнозувати ефективність використання інформаційно-комунікаційних технологій у роботі з дошкільниками з розвитку мовлення, є ставлення до них педагогічних працівників та їх готовність до здійснення цього процесу. Розглянуто процес підготовки майбутніх вихователів до використання інформаційно-комунікаційних технологій (комп'ютерного забезпечення Microsoft Office (Power Point, Publisher), Scratch, Windows Movie Maker, Opera або Internet Explorer тощо) у професійній діяльності, створення дидактичного електронного матеріалу з метою розвитку мовлення дошкільників.

Ключові слова: розвиток мовлення дошкільників, підготовка майбутніх вихователів, інформаційно-комунікаційні технології.

Одним із пріоритетних напрямів освітньо-мовленнєвої діяльності закладів дошкільної освіти є розвиток мовлення дітей дошкільного віку, самостійність у складанні ними розповідей із власного досвіду та за результатами своєї діяльності. Це зумовлено вимогами державних документів (законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Базовий компонент дошкільної освіти України). Сьогодні стає актуальною проблема здійснення систематичної підготовки майбутніх вихователів до розвитку мовлення дітей дошкільного віку із застосуванням різних інноваційних технологій і методик навчання.

Загалом, у педагогічній науці і практиці проблемі професійної підготовки вихователя приділя-

ється значна увага. Вчені (А. Богуш, Н. Гарвиш, Т. Жаровцева, Е. Карпова, І. Княжева, О. Кононко, О. Листопад, В. Нестеренко, Т. Поніманська та ін.) наголошують на необхідності підвищення якості підготовки майбутніх вихователів у закладах вищої освіти, формування в них спроможності виховувати дитину як самостійну творчу особистість, здатну активно пізнавати довкілля і соціальний світ, використовуючи нормативну українську мову.

Розвиток мовлення як наукова проблема досліджувався у різних галузях науки: лінгвістами (І. Гальперін, М. Жинкін, Т. Ладигенська, Л. Лосева та ін.); психологами (Л. Виготський, О. Запорожець, Д. Ельконін, С. Рубінштейн, І. Синиця, Ф. Сохін та ін.); педагогами (А. Богуш,

А. Гончаренко, В. Захарченко, І. Зотова, А. Зрожевська, О. Ушакова та ін.). Проблема розвитку мовлення дітей дошкільного віку розглядалась у працях учених (А. Березовська, А. Богуш, А. Бородич, Н. Виноградова, Н. Гавриш, Н. Луцан, І. Попова, Ю. Руденко, С. Хаджирадева та ін.).

Сьогодні інформаційно-комунікаційні технології стали невід'ємною частиною сучасного світу, а отже їх активно починають використовувати як засіб виховання і освіти дітей починаючи з дошкільного віку. Реалії сьогодення переконливо доводять важливість упровадження в освітній процес ЗДО інформаційно-комунікаційних технологій, що в органічному поєднанні з традиційними технологіями роботи починають застосовувати під час організації освітньої діяльності дошкільників. Питання підготовки майбутніх вихователів до застосування ІКТ у професійній діяльності досліджували (К. Віттенберг, С. Дяченко, Т. Котик, С. Семчук, М. Сензерліхт та ін.).

Мета даної статті – розглянути особливості підготовки майбутніх вихователів до застосування ІКТ з метою розвитку мовлення старших дошкільників.

В Академічному тлумачному словнику української мови поняття «мовлення» розглядається як спілкування людей між собою за допомогою мови; мовна діяльність [7, 770].

Зауважимо, що мовлення має такі форми як: монологічне і діалогічне. Структуру і види мовлення, особливості діалогу та монологу досліджували психологи й лінгвісти (П. Блонський, В. Дроздовський, М. Жинкін, І. Зимня, Т. Ладженська, О. Леонтьєв, Ю. Пассов, С. Рубінштейн, Л. Щерба). Так, Л. Щерба вважає, що «основою літературного мовлення є монолог, який протиставляється діалогу - основі розмовного мовлення». Автор висловлює думку що «діалог складається із взаємних реакцій двох мовців, реакцій спонтанних, визначених ситуацією чи висловлюванням співрозмовника» [8, 110–129].

За О. Лурією, «усне діалогічне мовлення відрізняється від монологічного тим, що воно може й не впливати з готового внутрішнього мотиву, задуму чи думки, оскільки в усному діалогічному мовленні процес висловлювання розподілений між двома людьми — тим, хто запитує, і тим, хто відповідає. Мовець може й не мати власного особистого мотиву висловлювання» [3].

А. Богуш стверджує, що «монологічне мовлення як смислове, розгорнуте висловлювання, що забезпечує спілкування та взаєморозуміння людей. Монолог, за визначенням дослідниці, - це мовлення однієї людини, повідомлення про якісь факти дійсності» [1, 184]. Вчена зазначає, що «у лінгвістиці існують різні типи монологу: опис –

повідомлення про факти дійсності, що існують одночасно; розповідь – повідомлення про факти, які відбуваються в певній послідовності; міркування – повідомлення про факти дійсності, що існують у причинно-наслідкових зв'язках» [1, 704].

О. Лурія виділяє кілька етапів формування мовленнєвого висловлювання у дитини: від появи ізольованих слів, ізольованих самостійних фраз до складання розгорнутого висловлювання [4]. На думку вченого, «внутрішнє мовлення дитини формується на значно пізнішому етапі, ніж її зовнішнє мовлення». Перехід до монологу неможливий, якщо внутрішнє мовлення буде недостатньо сформованим. Тільки після завершення процесу скорочення, згортання зовнішнього мовлення і перетворення його на внутрішнє, стає доступним зворотний процес – розгортання внутрішнього мовлення у зовнішнє – зв'язне висловлювання з характерною для нього «сисловою єдністю» [4].

У закладах дошкільної освіти дітей навчають на організованих заняттях з розвитку мовлення різних типів і форм мовленнєвих висловлювань. Треба зазначити, що результат навчання дітей саме зв'язного мовлення залежить від багатьох факторів. Соціальне середовище, яке забезпечує дитині мовленнєве спілкування один з самих найважливіших. Упущені можливості мовленнєвого розвитку в дошкільному віці майже не компенсуються пізніше у школі. Педагогам важливо вчасно забезпечити розвивальний потенціал мовленнєвого середовища, що оточує дитину, а також освітньо-мовленнєвий супровід в організації і проведенні занять та цілеспрямованої роботи з дітьми з усіх розділів програми і в різних видах діяльності (навчально-мовленнєвий, пізнавальний, художньо-предметний, музичний, образотворчий тощо) з використанням різноманітних засобів навчання.

Одним з ефективних засобів навчання, як зазначають учені (Н. Волкова, Ю. Горвиц, І. Калаш, М. Максимович, С. Новосолова, С. Семчук та ін.), виступають інформаційно-комунікаційні технології. Зазначимо, що термін «інформаційно-комунікаційні технології» розглядають як сукупність програмних, технічних, комп'ютерних і комунікаційних засобів, а також способів та методів їх застосування для забезпечення високої ефективності освітнього процесу, зокрема в закладах дошкільної освіти. Підкреслимо, що під цими технологіями розглядають: комп'ютерну техніку, Інтернет, радіо, телебачення, а також телефонний зв'язок [2].

Наголосимо на тому, що «упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у роботу з дітьми дошкільного віку, вимагає дотримання відповідних вимог, а саме: спеціальної підготовки вихователів щодо використання інформаційно-

комунікаційних технологій у роботі з дітьми; проінформованість батьків щодо безпечного використання комп'ютерної техніки у роботі з дітьми; наявності банку спеціально розроблених комп'ютерних ігрових програм, телевізійних передач, мультфільмів, презентацій, відеороликів, що відповідають віку дітей, а також наявності дидактичних та методичних матеріалів з проблем використання інформаційно-комунікаційних технологій в умовах ЗДО; задля показу презентації, групових онлайн-ігор, показу мультфільмів, телепередач тощо, використовується комп'ютер, проектор та інтерактивна дошка; обов'язково проводити з дітьми профілактичні ігрові вправи, фізкультхвилинки, фізкульт-паузи після застосування в роботі з ними інформаційно-комунікаційних технологій» [6, 71–76].

Отже, як було вказано вище, однією з умов ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій з метою розвитку мовлення дошкільників є готовність вихователів.

Діагностування особливостей підготовки майбутніх вихователів до розвитку мовлення дошкільників засобами інформаційно-комунікаційних технологій було проведено на базі факультету дошкільної педагогіки та психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Усього в діагностуванні, що проходило упродовж 2017–2018 н. р., було охоплено 39 студентів другого року навчання за освітнім ступенем «бакалавр», спеціальністю 012 «Дошкільна освіта». Діагностування проводилося до і після проведення занять з навчальних дисциплін «Комп'ютерні технології в роботі з дітьми» та «Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у ЗДО». Вивчення сформованості когнітивного компонента готовності відбувалося завдяки адаптованому тестовому завданню, запропонованому В. Молодцевим [5], анкетування студентів щодо виявлення їх знань з використання ІКТ на заняттях з розвитку мовлення старших дошкільників. Задля перевірки наявності у студентів необхідних знань щодо форм і методів використання інформаційно-комунікаційних технологій з метою розвитку мовлення дошкільників, було здійснено аналіз продуктів діяльності студентів. Студенти виконували комплекс завдань, розроблених за двома рівнями складності: перший рівень – репродуктивний, що передбачав відтворення засвоєної інформації та надання власної інтерпретації навчальному матеріалу; другий рівень – дослідницько-творчий, передбачав розробку плану власного проекту за певною темою. Вивчення сформованості мотиваційного компонента готовності відбувалося завдяки використанню «Карти мотиваційних виборів» [9, 24–27].

Отримані в результаті тестування дані свідчать про те, що у 17,94% студентів виявили достатній рівень готовності до розвитку мовлення дошкільників засобами ІКТ, середній рівень готовності зафіксували у 25,64% респондентів; низький рівень готовності продемонстрували 56,42% майбутніх вихователів. Вважаємо, що результат невпевненості студентів у своїх силах пояснюється невмінням ефективно опанувати навчальний матеріал.

У рамках навчальної дисципліни студенти виконували індивідуальні науково-дослідні завдання: розробляли: презентацію для дітей (програма Microsoft PowerPoint), комп'ютерну гру для старших дошкільників (програма Scratch), робочий зошит для дітей, (програма Microsoft Publisher), відеоролик (програма Windows Movie Maker) за освітньою лінією «Мовлення дитини» («Звуковий і складовий аналіз слів», «Голосні, приголосні, тверді, м'які звуки», «Мовленнєвий етикет (привітання, прохання, вибачення, подяка, комплімент)», «Форми звертання до дорослих і дітей», «Улюблена казка», «Ляльковий театр» тощо).

Теми проектів з розвитку мовлення дошкільників були актуальними, посильними у виконанні, передбачали наявність проблеми, що потребувало додаткового опрацювання психолого-педагогічної, методичної літератури для її розв'язання, а запланована організація роботи над проектом і його реалізацією була гнучкою і припускала внесення студентами самостійних змін у процес виконання навчального проекту і його подальшого використання під час педагогічної практики в закладах дошкільної освіти. Таким чином майбутні вихователі мали можливість робити свій вибір і виявляти ініціативу в залежності від індивідуальної траєкторії опанування студентами вміннями та навичками використання інформаційно-комунікаційних технологій з метою розвитку мовлення дошкільників.

Формуванню готовності студентів сприяли також такі організаційні форми і методи як: групові диспути, дискусії, технологія «мапа розуму», вирішення проблемних ситуацій, рольові та театралізовані ігри, що використовувалися в ході практичних занять з навчальних дисциплін «Комп'ютерні технології в роботі з дітьми» та «Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у ЗДО». У процесі проходження педагогічної практики в умовах закладу дошкільної освіти студенти вдосконалювали вміння та навички роботи з комп'ютерною технікою та програмним забезпеченням застосовуючи їх у роботі з дітьми дошкільного віку під занять з розвитку мовлення дошкільників.

Після проведення занять з навчальних дисциплін «Комп'ютерні технології в роботі з дітьми» та «Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у ЗДО» низький рівень готовності було зафіксовано лише в 28,29% студентів; середній у 38,46% студентів; достатній у 33,25% майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Задля визначення достовірності відмінності між рівнями сформованості готовності до використання ІКТ з метою розвитку мовлення дошкільників до і після проведення занять з навчальних дисциплін «Комп'ютерні технології в роботі з дітьми» та «Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у ЗДО» використовувався багатофункціональний критерій згоди χ^2 – Пірсона, один з основних непараметричних критеріїв згоди.

Багатофункціональний критерій згоди χ^2 – Пірсона використовувався в дослідженні як розрахунок згоди емпіричного розподілу і передбачуваного теоретичного. Перевірялася нульова гіпотеза (H_0) про відсутність відмінностей між теоретичним і емпіричним розподілами. За нульову гіпотезу (H_0) приймалася гіпотеза, що показники сформованості готовності до і після проведення занять з навчальних дисциплін «Комп'ютерні технології в роботі з дітьми» та «Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у ЗДО» достовірно не відрізняються між собою.

У випадку непідтвердженої нульової гіпотези (H_0) приймалася альтернативна гіпотеза (H_1) – показники сформованості готовності до і після проведення занять з навчальних дисциплін «Комп'ютерні технології в роботі з дітьми» та «Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у ЗДО» достовірно відрізняються між собою.

Розрахунок емпіричних значень багатофункціонального критерію згоди χ^2 Пірсона поданий в таблиці 1.

З таблиці 1 емпіричне значення критерію $\chi^2_{\text{Емп}} = 22,767$. Критичні значення χ^2 при $v=2$. Критичні значення для багатофункціонального критерію згоди χ^2 – Пірсона для знайденого кількості ступенів свободи 5,991 ($p \leq 0,05$) 9,21 ($p \leq 0,01$). Отримане значення більше критичного, а значить, (H_0) нульова гіпотеза відкидалася і приймалася (H_1) альтернативна гіпотеза. Результат: показники сформованості готовності до використання ІКТ з метою розвитку мовлення дошкільників до і після проведення занять з навчальних дисциплін «Комп'ютерні технології в роботі з дит-

Таблиця 1 – Розрахунок критерію χ^2 при зіставленні розподілів сформованості готовності до і після проведення занять

№	Емпірична частота	Теоретична частота	$(f_E - f_T)$	$(f_E - f_T)^2$	$(f_E - f_T)^2 / f_T$
1	58,97	42,31	16,66	277,56	6,56
2	25,64	42,31	-16,67	277,89	6,568
3	23,08	32,06	-8,98	80,64	2,515
4	41,03	32,06	8,97	80,46	2,51
5	17,95	25,63	-7,69	59,14	2,307
6	33,33	25,63	7,69	59,14	2,307
Суми	200	200	-	-	22,767

ми» та «Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у ЗДО» достовірно відрізняються між собою.

Таким чином, вивчення навчальних дисциплін «Комп'ютерні технології в роботі з дітьми» та «Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у ЗДО» сприяло формуванню готовності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до використання інформаційно-комунікаційних технологій з метою розвитку мовлення у дошкільників, що дало змогу студентам оволодіти вміннями творчого використання комп'ютерне програмне забезпечення (Microsoft Office (Power Point, Publisher), Scratch, Windows Movie Maker, Opera або Internet Explorer тощо) у професійній діяльності вихователя ЗДО. Дидактичні підходи до організації навчальної діяльності майбутніх вихователів при вивченні дисципліни полягали в розширенні потенційних можливостей майбутніх вихователів за рахунок побудови навчальних занять таким чином, щоб отримані знання про сутність і особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі закладів дошкільної освіти розкривали перспективи їхнього застосування у майбутньому для забезпечення розвитку мовлення дошкільників. Розвиток мовлення дошкільників засобами інформаційно-комунікаційних технологій розуміємо як збагачення словника дітей специфічною лексикою «інформаційної» спрямованості, наочно-дієве підґрунтя для складання зв'язних розповідей різних типів (розповідь – планування, розповідь – пояснення, розповідь – міркування, розповідь – оцінного характеру (оцінні судження та їх обґрунтування) у процесі створення і використання презентацій, комп'ютерних ігрових програм, відеороликів, робочих зошитів з розвитку мовлення.

Список використаних джерел:

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика. Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах. К.: Видавничий дім «Слово», 2011, 704 с., с.184

2. Інформаційно-комунікаційні технології [Електронний ресурс] // Вікіпедія: електронна енциклопедія. – Режим доступу до енциклопедії: http://uk.wikipedia.org/wiki/Інформаційно-комунікаційні_технології
3. Лурия А. Р. Письмо и речь: Нейролингвистические исследования. М.: Академия, 2002. 346 с.
4. Лурия А. Р. Язык и сознание / Под ред. Е. Д. Хомской. 2-е изд. М.: Изд-во МГУ, 1998. 336 с.
5. Молодцов В. А. Информатика тесты, задания, лучшие методики. Ростов на Дону: Феникс, 2008. 217 с.
6. Нестеренко В. В. Особливості розвитку пізнавального інтересу у дошкільників засобами ІКТ // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: журнал. 2017. № 5 (118). С. 71-76. Серія «Педагогічні науки».
7. Словник української мови: в 11 томах. Том 4, 1973. С. 770.
8. Щерба Л. В. Современный русский литературный язык // Избранные работы по русскому языку. М.: 1957. С.110–129
9. Racu Igor The formation of future preschool teachers' competence required for using computer technology // Наука і освіта: науково-практичний журнал. 2017. 5/CLVIII. С. 24-27.

References:

1. Bohush, A.M.& Havrysh N.V. (2011) Doshkil'na linhvodydaktyka. Teoriya i metodyka navchannya ditey ridnoyi movy v doshkil'nykh navchal'nykh zakladakh [Preschool linguodidactics. Theory and methodology of teaching children of the native language in preschool educational institutions]. Kyiv: Vydavnychyy dim «Slovo» [in Ukrainian]
2. Wikipedia contributors (2018, March, 27) Informatsiyno-komunikatsiyni tekhnolohiyi [Information and communication technologies] In Wikipedia? The free Encyclopedia. Retrieved 20:40 February, 5, 2019, from http://uk.wikipedia.org/wiki/Інформаційно-комунікаційні_технології [in Ukrainian]
3. Luriya, A.R. (2002) Pis'mo i rech': Neyrolingvisticheskiye issledovaniya [Letter and speech: Neuro-linguistic studies]. Moscow: Akademiya [in Russian]
4. Luriya, A.R. (1998) YAzyk i soznaniye [Language and consciousness] (Ed.Khomskey,E.D.) (2nd ed.). Moscow: Izd-vo MGU [in Russian]
5. Molodtsov, V.A. (2008) Informatika: testy, zadaniya, luchshiyе metodiki [Computer science: tests, tasks, best practices]. – Ростов на Дону: Feniks [in Russian]
6. Nesterenko V.V.& Mardarova I.K. (2017) Osoblyvosti rozvytku piznaval'noho interesu u doshkil'nykiv zasobamy ІКТ [Peculiarities of development of cognitive interest in preschool children by means of ICT] Naukovyy visnyk Pivdenoukrayins'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni K.D.Ushyns'koho: zhurnal [Scientific Bulletin of the South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky: journal] № 5 (118), 71-76 [in Ukrainian]
7. Slovnyk ukrayins'koyi movy: v 11 tomakh [Dictionary of the Ukrainian language: in 11 volumes] (1973) V.4 URL:<http://sum.in.ua/> [in Ukrainian]
8. Shcherba, L.V. (1957) Sovremennyy russkiy literaturnyy yazyk [Modern Russian literary language] Izrannyye raboty porusskomu yazyku P.110–129. Moscow [in Russian]
9. Racu I. & Lystopad O. & Mardarova I. (2017) The formation of future preschool teachers' competence required for using computer technology. Nauka i osvita: naukovo-praktychnyy zhurnal [Science and education: a scientific and practical journal.] 5/ CLVIII, 24-27 [in English]

Ірина Мардарова, Вероніка Баранова. Підготовка майбутніх вихователів до розвитку мовлення дошкільників засобами ІКТ

В статті дані визначення понять «речь», «інформаційно-комунікативні технології». Проаналізовано ряд умов використання інформаційно-комунікативних технологій в роботі з дітьми в дошкільних освітніх закладах. Аргументовано, що важливим умовою, яке дозволяє прогнозувати ефективність використання інформаційно-комунікативних технологій в роботі з дітьми по розвитку мови, є ставлення до них педагогічних працівників і їх готовність до виконання цього процесу. Розглянуто процес підготовки майбутніх вихователів до використання інформаційно-комунікативних технологій (програмного забезпечення Microsoft Office (Power Point, Publisher), Scratch, Windows Movie Maker, Opera или Internet Explorer и т.д.) в професійній діяльності, створення дидактичного електронного матеріалу з метою розвитку мови дошкільників. Описано виконання індивідуальних науково-дослідницьких завдань: розробку презентацій, комп'ютерних ігор, робочих тетрадей, навчальних відеороликів по освітній лінії «Речь ребенка» («Звуковий і словесний аналіз слів», «Гласні, приголосні, тверді, м'які звуки», «Речевий етикет (привітання, прохання, вибачення, подяка, комплімент)», «Форми звернення до дорослих і дітей», «Любима історія», «Кукольний театр» и т.д.). Доведено, що формування готовності студентів сприяють такі організаційні форми і методи як: групові дискусії, дискусії, технологія «карта розуму», вирішення проблемних ситуацій, ролі і театралізовані ігри.

Описана діагностика підготовки майбутніх вихователів до розвитку мови дошкільників засобами інформаційно-комунікативних технологій. Вивчення сформованості когнітивного компонента готовності відбувалося завдяки адаптованому тестовому завданню В. Молодцова, анкетуванню студентів про використання інформаційно-комунікативних технологій на заняттях по розвитку мови старших дошкільників. Для перевірки наявності у студентів необхідних знань про форми і методи використання інформаційно-комунікативних технологій з метою розвитку мови дошкільників, було здійснено аналіз продуктів діяльності студентів. Студенти виконували комплекс завдань, розроблених по двом рівням складності: перший рівень – репродуктивний, який передбачав створення усвоеної інформації і надання власної

интерпретации учебному материалу; второй уровень – исследовательско-творческий, предусматривал разработку плана собственного проекта по определенной теме. Изучение сформированности мотивационного компонента готовности происходило благодаря использованию «Карты мотивационных выборов». Представлены результаты статистического анализа за коэффициентом Пирсона.

Ключевые слова: развитие речи дошкольников, подготовка воспитателей, информационно-коммуникативные технологии.

Iryna Mardarova, Veronika Baranova. Future Preschool teacher's education to using ICT in development of children's language

The article deals with essence "speaking", "information and communication technologies".

A number of conditions for using information and communication technologies in working with children in preschool educational institutions are analyzed in it. It's substantiated that the most important condition that provides predict efficiency of using ICT in development of children's language is their attitude and readiness to realization this process. The process of future preschool teacher's education to using ICT (software Microsoft Office (PowerPoint, Publisher), Scratch, Windows Movie Maker, Opera, Microsoft Edge), making online didactic materials for development of children's speech is described in the article.

The implementation of individual research tasks is described: the development of presentations, computer games, workbooks, educational videos on the educational line "Child's Speech" ("Sound and syllable word analysis", "Vowels, consonants, hard, soft sounds", "Speech etiquette (greeting, request, apology, gratitude, compliment)", "Forms of appeal to adults and children", "Favorite fairy tale", "Puppet theater", etc. It has been proven that the development of students' readiness is facilitated by such organizational forms and methods as: group disputes, discussions, "mind map" technology, problem solving, role-playing and theatrical games.

The diagnostics of future educators' training for the development of preschoolers' speech of by means of information and communication technologies is described. Studying of the formation of the cognitive component of readiness occurred due to the adapted test task of V. Molodtsev, the students' questioning about using information and communication technologies in classes for the development of the speech of older preschoolers.

Analysis of the products of students' activities was carried out for verifying students' necessary knowledge about the forms and methods of using information and communication technologies to develop the preschoolers' language. Students made the tasks divided according to two levels of complexity: the first level, the reproductive level, which provided for the reproduction of learned information and the provision of their own interpretation of educational material; the second level, the research and creative level, envisaged the development of a plan of their own project on a specific topic. Studying formation of the motivational component of readiness was by using "Motivational Choice Card". The results of statistical analysis for the Pearson coefficient are presented in the article.

Key words: development of children's speech, preschool teacher's education, information and communication technologies.

УДК 378

Валентина МІШЕДЧЕНКО

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки і психології початкової освіти
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка, м. Глухів, Україна
e-mail: v.mishedchenko@gmail.com

ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО ФОЛЬКЛОРУ

У статті розглядається проблема формування музично-естетичної культури учнів початкової школи засобами музичного фольклору. Виховання різнобічно та гармонійно розвинутої особистості школяра є одним із найважливіших завдань на сучасному етапі розвитку суспільства, в якому збагачення духовного світу людини передбачає як накопичення знань, так і формування творчого потенціалу та внутрішньої культури особистості. Тому відродження народної пісенної культури набуває великого значення у справі виховання учнів початкової школи. Саме з малечку в дитячу душу повинно увійти слово народної пісні, яка зможе запалити в ній іскорки добра й справедливості.

Ключові слова: культура, музично-естетична культура, фольклор, народна пісня, учні початкової школи, учитель музики.

Музична культура людини є органічною частиною духовної культури народу, до якого вона належить або серед якого вона живе. У сучасних програмах реалізована концепція музичного ви-

ховання школярів на основі української національної культури. В узагальненому вигляді вона полягає у визнанні провідної ролі музичного фольклору в музично-естетичному вихованні дітей;